

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของโรงเรียนนานาชาติ ในจังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอหลักการทฤษฎี แนวคิด และเทคนิค ดังต่อไปนี้

1. ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย
2. ประวัติความเป็นมาและการจัดหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่
3. ความสำคัญและอิทธิพลของภาษาต่อการเรียนรู้
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย

ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ประเทศสยามเริ่มเปิดสัมพันธไมตรีกับชาติตะวันตกมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมนั้นชนชาติตะวันตกได้เข้ามาค้าขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ความหมายของคำว่า "นานาชาติ" ในยุคนั้น จึงเป็นเพียงชนชาติที่อาศัยอยู่รอบ ๆ ประเทศสยาม (ประเทศไทยในปัจจุบัน) มากกว่า โดยเฉพาะชนชาติจีน ส่วนชนชาติยุโรปนั้นยังมีไม่มากนัก แต่มีกองหนุนที่ค่อนข้างเข้มแข็งจึงคงความสัมพันธ์กับชนชาติไทย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2339 ประเทศไทยเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่าเป็นครั้งที่ 2 และต่อมาพระเจ้าตากสินได้สถาปนากรุงธนบุรีขึ้นเป็นเมืองหลวง หลังจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับชนชาติตะวันตกได้หยุดชะงักลง จนกระทั่งถึงรัชสมัยราชวงศ์จักรี รัชกาลที่ 4 ชาติไทยกับชนชาติตะวันตกได้เริ่มการค้าขายมากขึ้น และนอกจากนี้ไทยยังรับเอาวิทยาการทางด้านเทคโนโลยีของชนชาติตะวันตกมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยต้องดำเนินนโยบายทางด้านทหารทูตเพื่อให้อพยพพ้นจากการล่าอาณานิคมของชนชาติตะวันตก ดังนั้นการศึกษานานาชาติจึงเริ่มต้นขึ้น โดยเริ่มจากมิชชันนารีที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ จากนักการทูต ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศที่ทางรัฐบาลไทยเชิญเข้ามาเป็นที่ปรึกษาในสาขาต่างๆ ชาวต่างชาติเหล่านี้ได้นำลูกหลานเข้ามาอาศัยอยู่ในแผ่นดินไทย จึงมีความประสงค์ให้ลูกหลานของตนเข้ารับการศึกษาในระบบเดิมที่ได้เรียนมาจากประเทศของตน ในขณะเดียวกัน บรรดาเชื้อพระวงศ์เหล่าขุนนาง และข้าราชการชั้นสูง ต่างนิยมส่งลูกหลานไปเรียนยังต่างประเทศ ซึ่งขณะนั้นนิยมส่งไปเรียนที่โรงเรียนแฮร์โรว์ (Harrow) ประเทศอังกฤษ

ในปลายศตวรรษที่ 19 การศึกษาระบบนานาชาติได้พัฒนาขึ้นจากรากฐานที่ค่อนข้างซับซ้อน ดังหลักฐานที่พอจะเห็นได้ คือ

1. โรงเรียนไทยในอดีตส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การดำเนินงานของพระสงฆ์ ในขณะที่โรงเรียนนานาชาติอยู่ภายใต้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ในขณะเดียวกัน อิทธิพลของชาติตะวันตกได้แผ่ขยายมากขึ้น และคนส่วนใหญ่ก็มักจะส่งให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติ เนื่องจากเห็นว่า จะเป็นโรงเรียนที่สร้างความเป็นผู้นำและมีความเป็นสากลในอนาคต ซึ่งภายหลังโรงเรียนเหล่านั้นกลายเป็นอย่างศูนย์กลางที่ได้รวบรวมกลุ่มที่มีความแตกต่างทางความเชื่อ ศาสนาและเชื้อชาติเข้าไว้โดยปริยาย

2. รัฐบาลเกิดความรู้สึกหวั่นกลัวในอิทธิพลของโรงเรียนจีน ด้วยเกรงว่าผู้เรียนจะฝักใฝ่กับลัทธิประเทศจีน เช่นเดียวกับอิทธิพลของศาสนาอิสลามที่ซึมซับเข้ามาพร้อมกับการศึกษาในโรงเรียนนั้น ๆ คนไทยเริ่มเกิดความรู้สึกกังวลในความมั่นคงของชาติต่อโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนไทยหรือโรงเรียนศาสนามากขึ้น โดยเห็นได้ชัดจากการที่ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของโรงเรียนเอกชน หรือควบคุมโรงเรียนเอกชนอย่างเป็นทางการ ตลอดจนการขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนยังต้องผ่านระเบียบกฎหมายที่เินมามากมาย ซึ่งเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่โรงเรียนนานาชาติเปิดดำเนินการได้น้อยมาก

3. แม้ว่าโรงเรียนนานาชาติจะเป็นโรงเรียนที่ถูกส่งวนไว้ แต่โรงเรียนเอกชนที่ดำเนินการโดยมิชชันนารี โดยเฉพาะโรงเรียนในเครือคาทอลิก กลับเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมาก ซึ่งบางโรงเรียนได้กลายเป็นโรงเรียนที่ดีที่สุดในเมืองฯ โดยมีนักเรียนเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก

4. กลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่ม ต่างต้องการขวยโอกาสที่จะใช้โรงเรียนเหล่านั้นเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง ดังจะเห็นได้จากการยื่นคำร้องขอเปิดโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งมีหลักการรูปแบบและเหตุผลต่างกัน เช่น

4.1 เพื่อการธำรงรักษาภาษา วัฒนธรรมและความเป็นชาติของตนเองไว้

4.2 เพื่อพัฒนาหรือโน้มน้าวให้เกิดการเปลี่ยนการนับถือศาสนา หรือค่านิยมทางศีลธรรม

4.3 เพื่อความเป็นสากล ความก้าวหน้าของโลก และความมีเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนา

4.4 เพื่อต้องการแสวงหาผลกำไรทางธุรกิจจากการลงทุน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจสากล ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ด้วย

- 4.5 เพื่อมุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง ทั้งในอเมริกาและ ยุโรป
- 4.6 เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสังคมระดับชาติและระดับโลก
- 4.7 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีทางเลือกสำหรับการศึกษานอกนุสรณสถานของตนได้มากขึ้น

ฯลฯ

ประวัติความเป็นมาและการจัดหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนนานาชาติเอกปัญญา (Ake Panya International School)

ที่ตั้งและประวัติความเป็นมา

โรงเรียนนานาชาติเอกปัญญาดังอยู่ที่ 158 หมู่ 3 ถนนทางดง - สะเมิง ตำบลบ้านโป่ง อำเภอทางดง จังหวัดเชียงใหม่ 50230 ดำเนินการก่อตั้งโดยคุณภุชงค์ พลฤทธิ์ โดยร่วมมือกับ Mr. Lance Odden ครูใหญ่จากโรงเรียน Taff ในมลรัฐ Connecticut ประเทศสหรัฐอเมริกา โรงเรียนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งเป็นโรงเรียนประจำแบบอเมริกันอิสระ (American independent boarding school) เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยและเด็กต่างชาติได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษานอกระบบมัธยมศึกษาหลักสูตรอเมริกันโดยไม่ต้องเดินทางไปเรียนถึงประเทศอเมริกา โรงเรียนโรงเรียนนานาชาติเอกปัญญาเริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 5 เดือนเมษายน พ.ศ.2538 และแล้วเสร็จเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2540 เปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2540

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทั่วไป

โรงเรียนนานาชาติเอกปัญญาใช้หลักสูตรในการเรียนการสอนลักษณะเดียวกันกับโรงเรียนมัธยมประจำอเมริกันชั้นนำโดยทั่วไป โรงเรียนได้เน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบเข้มข้นสำหรับนักเรียนที่เรียนเกรด 7 - 8 ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษา และการเรียนการสอนในระดับชั้นเกรด 9-10 จะใช้การเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ในขณะเดียวกันเพื่อให้นักเรียนไทยได้มีโอกาสสอบเข้ามหาวิทยาลัยของไทย นักเรียนที่เป็นคนไทยจะต้องเรียนวิชาที่เกี่ยวกับทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของไทย ส่วนนักเรียนที่เป็นนักเรียนต่างชาติจะต้องเรียนวิชาบังคับสนทนาภาษาไทย นอกจากนี้นักเรียนยังมีโอกาสเลือกเรียนภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่นตามความสนใจอีกด้วย นักเรียนของโรงเรียนนานาชาติเอกปัญญาจะได้รับการประเมินผลอย่างต่อเนื่องในการสอบย่อย และสอบปลายภาค การมอบหมายงานให้ทำ การทำโครงการ ตลอดจนการให้ความสนใจในการเรียนในห้องเรียน นอกจากนี้ การให้ความสนใจในการเรียนในห้องทดลองต่างๆยังถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลอีกด้วย

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

โรงเรียนนานาชาติเอกปัญญาเปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 (เกรด 7) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (เกรด 10) เนื่องจากเพิ่งเริ่มเปิดทำการสอนเมื่อปี 2540 นี้ และมีการจัดหลักสูตรภาษาไทย คือ สอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกชั้นโดยจะเรียนวิชาภาษาไทยจำนวน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ เนื้อหาที่สอนจะเน้นที่การสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีการเสริมในเรื่องวัฒนธรรมไทย

โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่

(Chiang Mai International School) CMIS

ที่ตั้งและประวัติความเป็นมา

โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่ (CMIS) ตั้งอยู่ที่ 13 ถนนเซตุน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000 เป็นโรงเรียนไป-กลับที่จัดตั้งขึ้นสำหรับเด็กชาวต่างชาติทุกเชื้อชาติตลอดจนเด็กชาวไทย โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่เป็นโรงเรียนสหศึกษาเอกชน สังกัดมูลนิธิคริสตจักรของพระคริสต์ (Church of Christ) แห่งประเทศไทย โรงเรียนได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2497 โดยองค์กรศาสนาคือกลุ่ม American Presbyterian Mission และมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาสำหรับบุตรหลานของมิชชันนารีที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในภาคเหนือและในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้มีนักเรียนเมื่อแรกก่อตั้งโรงเรียนจำนวน 9 คน และได้เพิ่มเป็น 300 คนในปัจจุบัน

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทั่วไป

หลักสูตรโรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่เป็นแบบเปิดกว้าง ดัดแปลงมาจากหลักสูตรการเรียนการสอนตามรูปแบบการศึกษาแบบอเมริกัน โรงเรียนเปิดสอนเพิ่มในสาขาวิชาทางสังคมศึกษาและวรรณคดีสากล ทั้งนี้ นักเรียนสามารถโอนย้ายไปยังโรงเรียนนานาชาติอื่นทั้งในประเทศหรือต่างประเทศได้ นักเรียนจะได้เรียนวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยโดยในแต่ละวันนักเรียนจะเรียนวิชาต่างๆอันประกอบไปด้วยวิชาการอ่าน การใช้ภาษา สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ นักเรียนยังต้องเรียนวิชา ดนตรี ศิลปะศึกษา พลศึกษา คอมพิวเตอร์ และการใช้ห้องสมุด นักเรียนตั้งแต่เกรดที่ 2-8 จะต้องเข้ารับการประเมินรายปีโดยการสอบข้อสอบมาตรฐานที่เรียกว่า Metropolitan Achievement Test (MAT) ทั้งนี้ได้นำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับโรงเรียนนานาชาติที่ใช้หลักสูตรเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียง

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

ทางโรงเรียนจัดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (เกรด 1) ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (เกรด 8) โดยจะเรียน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ (1 คาบมี 40 นาที) และนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (เกรด 9) ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (เกรด 12) จะเปิดสอนเป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนที่สนใจที่เป็นนักเรียนต่างชาติ หรือนักเรียนไทยที่กลับมาจากต่างประเทศ โดยจะเรียน 5 คาบ ต่อสัปดาห์

โรงเรียนคริสเตียนเยอรมันเชียงใหม่

(Christian German School Chiang Mai) CDSC

ที่ตั้งและประวัติความเป็นมา

โรงเรียนคริสเตียนเยอรมันเชียงใหม่ตั้งอยู่ที่ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50000 เป็นโรงเรียน สหศึกษาทั้งแบบประจำและไป-กลับ เปิดการเรียนการสอนสำหรับระดับชั้น เกรด 1-6 สำหรับนักเรียนที่มีพื้นฐานในภาษาเยอรมันทุกเชื้อชาติ ไม่จำกัดศาสนา อยู่ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิคริสตจักรของพระคริสต์ (Church of Christ) แห่งประเทศไทย โรงเรียนคริสเตียนเยอรมันเชียงใหม่ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2537 โดยเคยเปิดทำการสอนที่จังหวัดพะเยา และได้ย้ายมาอยู่ที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในปัจจุบัน

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทั่วไป

โรงเรียนคริสเตียนเยอรมันเชียงใหม่ใช้หลักสูตรในการเรียนการสอนตามระบบโรงเรียนในประเทศเยอรมัน (The State of Hessa in German) เนื่องจากจำนวนนักเรียนไม่มากนัก ปัจจุบันจึงรวมชั้นนักเรียนต่างระดับ 2 ระดับเข้าด้วยกันเป็นการชั่วคราว เริ่มเรียนในเวลา 7.40 น. ด้วยการอ่านพระคัมภีร์และอธิษฐาน และเริ่มเรียนคาบเรียนที่ 1 ในเวลา 8.30 น. และเสร็จสิ้นคาบเรียนสุดท้าย(คาบเรียนที่ 6)ในเวลา 13.00 น. อย่างไรก็ตาม เนื่องจากนักเรียนส่วนหนึ่งเป็นนักเรียนประจำซึ่งจำเป็นต้องกลับไปเยี่ยมผู้ปกครอง โรงเรียนได้จัดสรรเวลาเรียนสลับกันสัปดาห์ เว้นสัปดาห์ดังนี้ สัปดาห์แรกเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ สัปดาห์ถัดไปเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี

การเรียนการสอนในโรงเรียนจะใช้ภาษาเยอรมันเป็นภาษากลาง และโรงเรียนได้จัดชั้นเรียนวิชาภาษาเยอรมัน สำหรับนักเรียนไทยและนักเรียนที่สนใจเรียนภาษาเยอรมัน โรงเรียนได้จัดให้นักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยสัปดาห์ละ 2-5 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนไทยจะต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มอีก 1 วิชา และในชั้นเกรด 7 นักเรียนสามารถเลือกเรียนวิชาภาษาละติน และภาษาฝรั่งเศสเพิ่มตามความสนใจ ปัจจุบันโรงเรียนเปิดสอนวิชาภาษาต่างประเทศถึง 5 ภาษา โดยเรียนวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

โรงเรียนได้จัดชั้นเรียนแบบคละอายุ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ในเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โรงเรียนมีนโยบายที่จะจัดให้มีห้องเรียนขนาดเล็ก และสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ทั้งนี้การเรียนการสอนได้เน้นให้นักเรียนสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้ และสามารถพัฒนาตัวเองได้ด้วย ปัจจุบันสถานทูตเยอรมันจะเป็นผู้ควบคุมคุณภาพการศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด และโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากประเทศเยอรมันตามสมควร

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

ทางโรงเรียนได้จัดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับให้นักเรียนที่เป็นนักเรียนไทย หรือนักเรียนไทยต่างสัญชาติ (ลูกครึ่ง) จำนวน 5 คาบ ต่อสัปดาห์ และเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนต่างชาตินานาชาติจำนวน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ ให้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของนักเรียนและผู้ปกครอง กล่าวคือ หากนักเรียนไทยประสงค์จะเรียนวิชาภาษาไทยเพียง 2 คาบ ต่อสัปดาห์ หรือหากนักเรียนต่างชาติดต้องการเรียนวิชาภาษาไทย 5 คาบ ต่อสัปดาห์ ก็สามารถปฏิบัติได้ และในปีการศึกษา 2540 นี้มีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงระดับชั้นมัธยม 4 เท่านั้นเนื่องจากเพิ่งเริ่มเปิดทำการสอนในปีการศึกษา 2537

โรงเรียนนานาชาติลานนา

(Lanna International School Thailand) LIST

ที่ตั้งและประวัติความเป็นมา

โรงเรียนนานาชาติลานนาตั้งอยู่ที่ 300 / 1 แกรนด์วิว หมู่ 1 ถนนเชียงใหม่ – หางดง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2537 เป็นโรงเรียนสหศึกษาแบบนักเรียนไป-กลับ โดยให้หลักสูตรในการเรียนการสอนแบบนานาชาติ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน โดยเปิดสอนทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการเรียนการสอน บุคลากร ตลอดจนบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในแบบโรงเรียนนานาชาติทั่วโลก

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทั่วไป

กรอบและโครงสร้างของหลักสูตรเน้นการศึกษาในรูปแบบของหลายประเทศ เช่น อเมริกัน ออสเตรเลีย อังกฤษ แคนาดา และนิวซีแลนด์ โดยผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้ ปัจจุบันนักเรียนแต่ละคนสามารถที่จะวางแผนอนาคตการศึกษาของตนเองได้โดยโรงเรียนได้จัดเตรียมแผนการเรียน ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาและวัฒนธรรมไทย ศิลปะศึกษา การละคร เทคโนโลยีข่าวสาร ข้อมูล ดนตรี และวิชาพลศึกษา โรงเรียนได้เปิดสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสตั้งแต่ชั้นเกรด 6 และโรงเรียนมีแผนการเพิ่มวิชาภาษาต่างประเทศอื่นๆต่อไปในอนาคต

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

โรงเรียนได้จัดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกคน โดยนักเรียนระดับประถม และ มัธยมศึกษาต้นจะต้องเรียน 5 คาบ ต่อสัปดาห์ ส่วนระดับมัธยมปลายจะเรียน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ ในส่วนของการแบ่งระดับชั้น จะแบ่งเป็นเกรด และจะมีการแบ่งนักเรียนในแต่ละเกรด ออกตามความสามารถเป็น 3 ระดับคือ ระดับเบื้องต้น (Beginners) ระดับกลาง (Intermediate) และระดับสูง (Advanced) โดยครูแต่ละคนจะเข้าสอนในเวลาเดียวกัน

โรงเรียนนานาชาตินครพายัพ

(Nakorn Payap International School) NIS

ที่ตั้งและประวัติความเป็นมา

โรงเรียนนานาชาตินครพายัพตั้งอยู่ที่ 114 หมู่ 1 ถนนซูเปอร์ไฮเวย์ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2536 เป็นโรงเรียนสหศึกษานานาชาติทั้งนักเรียนประจำและนักเรียน ไป-กลับ ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบอเมริกัน เปิดการเรียนการสอนทุกระดับชั้น คือตั้งแต่ ระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง ในการเรียน การสอนทั้งนักเรียนไทยและนักเรียนต่างชาติ นักเรียนไทยสามารถเลือกแผนการเรียนการสอนที่ เน้นภาษาไทยได้ ทั้งนี้เพื่อจะสามารถสอบเข้าวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ในระดับอุดมศึกษาของ ไทยได้

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทั่วไป

โรงเรียนได้เน้นหลักสูตรการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักการเปิดใจกว้าง รู้จักอดทน ต่อมุมมองที่ต่างกันของวัฒนธรรม เรียนรู้ภาษาต่าง ๆ เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆนักเรียนทุกระดับชั้นต้องเรียนวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้นักเรียนยังต้องเรียนวิชาทางกีฬา และ วิชาบันเทิงอื่นๆอีกด้วย

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

ทำการสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกคน โดยนักเรียนจะเรียน วิชาภาษาไทยจำนวน 5 คาบ ต่อสัปดาห์ ซึ่งจะแยกสอนเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มที่ 1 จะเป็น นักเรียนไทยที่สามารถใช้ภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่เป็นนักเรียนไทย แต่พื้นฐานทางภาษาไทยไม่ค่อยดี กลุ่มที่ 3 คือกลุ่มที่เป็นนักเรียนต่างชาติ และกลุ่มที่ 4 คือกลุ่มที่ เป็นนักเรียนไทยและสามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

สรุปการจัดหลักสูตรวิชาภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 5 โรงเรียน ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางด้านวิชาการ และครูภาษาไทยของโรงเรียนทั้ง 5 แห่ง พบว่า ไม่ปรากฏการจัดหลักสูตรวิชาภาษาไทยที่แน่นอน จำนวนคาบของการเรียนขึ้นอยู่กับพื้นฐานและของนักเรียนระหว่างนักเรียนไทยกับนักเรียนต่างชาติ หรือแม้กระทั่งความสนใจของนักเรียน และผู้ปกครองเป็นส่วนประกอบ ส่วนวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ มุ่งเน้นทักษะทางภาษาทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งนี้ ความยากง่ายจะขึ้นอยู่กับระดับชั้น และ ประสบการณ์ทางภาษาของผู้เรียน ส่วนหนังสือแบบเรียนที่ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้พิจารณาเลือกสรรมาประกอบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับพื้นฐานทางภาษาของผู้เรียนแต่ละระดับ

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า แต่ละโรงเรียนจะมีความเหมือนและแตกต่างกัน ทั้งในด้านของความเป็นมา การจัดหลักสูตร เวลาในการเรียน หรือแม้กระทั่งสภาพความแตกต่างของนักเรียน ซึ่งในส่วนของการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มุ่งประเด็นการศึกษาถึงสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยจะนำเสนอทฤษฎี แนวคิด สภาพ และปัญหาต่าง ๆ ในการสอนภาษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ต่อไป

สรุปสาระสำคัญของหลักสูตรวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ (ฉบับร่าง)

จากการศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย สำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ (ฉบับร่าง) ซึ่งจัดทำโดย สมาคมโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย กรมวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

เด็กไทยที่เรียนในโรงเรียนนานาชาติ ทั้งที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ และที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

2. หลักการ

2.1 สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และปรัชญาของโรงเรียน

2.2 เน้นการพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.3 เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.4 เน้นการสนทนาวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการสนทนาภาษาไทย

2.5 มีลักษณะเปิดกว้าง และยืดหยุ่น เพื่อสามารถขยาย เพิ่มเติม หรือปรับปรุงได้ตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละโรงเรียน

3. จุดมุ่งหมาย

3.1 เห็นคุณค่า และความงดงามของภาษาและวัฒนธรรมไทย มีจิตสำนึกและภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนสืบทอดมรดกทางภาษา และวัฒนธรรมของชาติ

3.2 มีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์พื้นฐานทางภาษา

3.3 ให้มีวิจารณญาณในการฟัง การอ่าน และการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร

3.4 มีนิสัยรักการอ่าน มีรสนิยมในการเลือกหนังสือ และสามารถใช้ในการอ่านเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อความจรรโลงใจ

3.5 สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทย มาช่วยในการคิดตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

3.6 ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

3.7 สามารถพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากการเรียนภาษา

4. แนวการจัดหลักสูตร

หลักสูตรวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีลักษณะบูรณาการ และสัมพันธ์ทักษะทั้งสี่ โดยกำหนดเป็นหน่วยการสอน (Theme) ที่ครอบคลุมเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม

การจัดหน่วยการสอนเลือกตามความเหมาะสมแก่วัยและความสามารถของนักเรียน และจะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระตั้งแต่ใกล้ตัวผู้เรียน ไปสู่สังคมภายนอกและความรู้ระดับโลก โดยลำดับ ดังนี้

กิจกรรมประจำวัน

ชีวิตส่วนตัวและชีวิตในสังคม

โลกรอบตัว

โลกการทำงาน

โลกนานาชาติ

หน่วยการสอนที่กำหนดนี้ เป็นเพียงการเสนอแนะเพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรมีแนวปฏิบัติ ผู้สอนสามารถปรับให้เหมาะสมแก่โอกาส ลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งสภาพความต้องการของแต่ละโรงเรียน

5. การจัดแบ่งระดับนักเรียน

การจัดแบ่งระดับนักเรียน ยึดแนวแบ่งกลุ่มอายุเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับชั้นในโรงเรียน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในแต่ละกลุ่มอายุ ยังแบ่งตามระดับความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็น ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ดังนี้

ระดับต้น คือ นักเรียนที่ยังไม่มีพื้นฐานภาษาไทย

ระดับกลาง คือ นักเรียนที่ ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้บ้าง

ระดับสูง คือ นักเรียนที่ ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

การจัดแบ่งระดับความสามารถของนักเรียน ให้ใช้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน เช่น การสัมภาษณ์ การพิจารณาถึงผลงานเดิมของนักเรียน คะแนนผลการเรียน การสังเกต การสอบปฏิบัติ การสอบข้อเขียน ฯลฯ

เมื่อดำเนินการเรียนการสอนไประยะหนึ่งแล้ว ครูอาจย้ายนักเรียนไปเข้ากลุ่มใหม่ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงพัฒนาการ และความสามารถของผู้เรียนที่ปรากฏ

6. ขอบข่ายเนื้อหา

เนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย

6.1 ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

6.1.1 การประมวลสาระและเรียบเรียงสารที่รับ และถ่ายทอดได้ตรงตามความมุ่งหมายของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

6.1.2 ความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษา เช่น การคิดวิเคราะห์ การใช้วิจารณญาณ การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม ฯลฯ

6.1.3 การใช้ภาษาตามกาลเทศะ และเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

6.1.4 กลวิธีในการใช้ภาษา เช่น สื่อนำทำทาง การเน้นเสียง การเริ่ม และการจบการสนทนา

6.1.5 ศัพท์และหลักเกณฑ์ในการใช้ภาษา

6.2 ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

6.3 อรรถรสและความจรรโลงใจทางภาษา

6.4 ความรู้และความซาบซึ้งในวัฒนธรรมไทย

หลักสูตรนี้เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การสอนหลักเกณฑ์การใช้ภาษาจึงเลือกใช้ตามสถานการณ์โดยมีหลักว่า เมื่อนักเรียนสำเร็จหลักสูตรแล้ว ต้องมีความรู้อย่างครบถ้วนทั้งในด้านหลักไวยากรณ์ (เนื้อหาที่สำคัญ) และในด้านการใช้ภาษา

นอกจากการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยแล้ว จะต้องมีการสอนวัฒนธรรมโดยสอดแทรกตามสถานการณ์ กล่าวคือ เมื่อสำเร็จแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. ชาติไทย คนไทย

2. การกินอยู่

3. ครอบครัวยุคใหม่

4. มารยาทไทย

5. ประเพณี

6. ศิลปกรรม

7. นันทนาการ

8. วรรณกรรมไทย

7. ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดตามหลักสูตรนี้ สามารถจัดแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ จัดตามแผนการสอนที่วางไว้ล่วงหน้า และ/หรือ จัดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากแผนการสอนที่วางไว้ เช่น งานพระบรมศพ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น และสิ่งสำคัญที่ครูพึงระลึกเสมอ ก็คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฉบับนี้ ควรมีลักษณะ

7.1 เชื่อมต่อการสอนแบบบูรณาการ

7.2 เป็นการเรียนการสอนที่สมจริง

7.3 สัมพันธ์ทักษะทั้งสี่

7.4 นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

8. สื่อการเรียนการสอน

เนื่องจากผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นจึงไม่กำหนดให้มีการบังคับใช้แบบเรียนใดแบบเรียนหนึ่ง แต่ละโรงเรียนจะผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีการใช้สื่อที่หลากหลายและเอื้อต่อการเกิดความรู้ ความเข้าใจในชีวิตประจำวันของผู้เรียนอย่างแท้จริง

9. การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มี 2 ลักษณะ ตามจุดประสงค์ของการดำเนินการ ได้แก่

- 9.1 การวัดผลระหว่างเรียน (Formative) คือการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ เช่น ประเมินจากแบบสำรวจแรกเข้า
 - 9.2 การสังเกตการณ์ของแต่ละคน การสะสมผลงาน แบบสำรวจเพื่อซ่อมเสริม การประเมินตนเอง การสอบปฏิบัติ การบันทึกในแฟ้มข้อมูลพัฒนาการ (Portfolio) ฯลฯ
 - 9.3 การวัดผลปลายภาค (Summative) การวัดและประเมินผลปลายภาคเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น การแบ่งกลุ่มผู้เรียน การสำเร็จการศึกษา การตัดสินผลการเรียน เป็นต้น โดยประเมินจากผลการเรียน การสอบข้อเขียน การปฏิบัติ ฯลฯ
- อย่างไรก็ตาม จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักสูตร (ฉบับร่าง) และจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในระบบนานาชาติ ยังไม่มีการกำหนดแน่นอนว่า จะมีการนำไปใช้กับโรงเรียนนานาชาติเมื่อใด อย่างไร และ/หรือ จะใช้กับโรงเรียนนานาชาติในรูปแบบใด จึงคงต้องมีการติดตามการดำเนินการในโอกาสต่อไป

ความสำคัญและอิทธิพลของภาษาต่อการเรียนรู้

ในการศึกษาและการเรียนรู้เรื่องภาษาซึ่งเป็นเรื่องของทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ นั่น ผู้เรียน หรือ ผู้สอนควรมีความรู้และความเข้าใจถึงความสำคัญและกระบวนการ ตลอดจนอิทธิพลของภาษา เพื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้ศึกษาจะได้นำเสนอแนวความคิด ทฤษฎีและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ของนักภาษาที่เป็นประโยชน์ ดังสรุปได้ ดังนี้

ประยุทธ กุศลสาร (2527, บทนำ) ได้สรุปความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของภาษาไว้ดังนี้

ภาษาเป็นวัฒนธรรม ที่เกิดจากการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสื่อสาร ภาษามีโครงสร้างองค์ประกอบหรือโครงสร้างทุกส่วนของภาษา มีความสัมพันธ์กัน มีโครงสร้างแตกต่างกัน ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัว ทุกภาษา มีความเท่าเทียมกัน ภาษามีระดับ เป็นวิทยาศาสตร์ มีการเปลี่ยนแปลง มีความหมาย ภาษาที่แท้จริงคือเสียงของมนุษย์เท่านั้น สังคมเป็นตัวกำหนดภาษาภาษามีลักษณะพิเศษ มีลักษณะที่ทำนายล่วงหน้าไม่ได้ ให้เหตุผลไม่ได้ว่าทำไมจึงใช้คำหนึ่งแทนสิ่งของชนิดหนึ่ง มีลักษณะเป็นสากล (Universal) มีจำนวนประโยคไม่รู้จบ และภาษาเป็นลักษณะทางสังคม

ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมมนุษย์ ดังข้อสรุปเรื่องความสำคัญของภาษาตามแนวคิดของ ฆะอบ โปษะภฤณะ (2526, หน้า 35) ที่กล่าวไว้ ดังนี้

ภาษาเป็นสื่อให้ติดต่อกันและทำให้วัฒนธรรมอื่น ๆ เจริญขึ้น ภาษาเป็นสื่อความหมายของคนทั้งชาติ เป็นศูนย์กลางยึดคนทั้งชาติที่เป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ให้แน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น ภาษาเป็นสิ่งฝังแน่นในใจมนุษย์ยิ่งกว่าสิ่งอื่นเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ มีความเป็นศิลปะ เพราะมีความงามในการใช้ มีความไพเราะ การจะเข้าใจหรือใช้ภาษาได้ดีต้องรู้จักรสของภาษา มีความเป็นศาสตร์ มีระเบียบ กฎเกณฑ์ จึงเป็นวิชาที่เป็นวิทยาศาสตร์

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2519, หน้า 12) กล่าวว่า " ภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ ย่อมจะมีเรื่องของสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ สิ่งแวดล้อมในที่นี้คือสังคมหรือกลุ่มของผู้ใช้ภาษา เช่น เด็กไทย คนหนึ่งเมื่อเกิดใหม่ ๆ ไปอยู่ในประเทศอังกฤษซึ่งไม่มีคนไทยอยู่เลย เด็กคนนั้นเมื่อเจริญเติบโตขึ้นย่อมจะพูดภาษาอังกฤษได้และถ้าไม่มีใครหัดพูดภาษาไทยให้ก็ย่อมจะพูดภาษาไทยไม่ได้แสดงว่าภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ที่มีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเป็นองค์ประกอบถ้าภาษาเป็นเรื่องของพันธุกรรมหรือ สัญชาติญาณแล้ว เด็กไทยที่ไปอยู่ในประเทศอังกฤษ และไม่เคยพบคนไทยมาก่อนควรจะพูดภาษาไทยได้เหมือนกับภาษาแม่ของตน ภาษาต่าง ๆ ย่อมไม่มีภาษาใดไพเราะกว่าภาษาใด ทุกภาษาย่อมมีความไพเราะอยู่ในตัวของมันเอง แต่การที่เราฟังภาษาใดไพเราะกว่าอีกภาษาหนึ่ง เป็นเพราะความรู้สึกของเราเองต่างหาก ที่จริงถ้าเราศึกษาภาษาในแง่ของการสื่อสารมักไม่คำนึงถึงความไพเราะกัน ถือเสียว่าภาษาใดใช้สื่อสารกันได้ดีในสังคมนั้นก็ย่อมมีค่าแห่งการสื่อสารเท่ากับภาษาอื่น "

ก้อ สวัสดิพานิชย์ (2535 บทนำ) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องภาษาไว้ว่า " ความสามารถที่จะเข้าใจคำพูดของผู้อื่น ต้องอาศัยความรู้ศัพท์ต่าง ๆ เป็นพื้นฐาน ทำนองเดียวกันกับผู้ใหญ่ที่เรียนภาษาต่างประเทศ ก็ต้องรู้ศัพท์มากพอควรจึงจะจับความได้ และอาจเข้าใจภาษาก่อนจะพูดได้ เด็กก็เช่นกัน เด็กอาจเข้าใจท่าทางการพูด การกระทำ แต่อาจไม่เข้าใจคำ ประโยคที่พูด ฉะนั้นเวลาพูดด้วยเด็กจะเงิบ ทว่าพอจะเข้าใจว่าผู้พูดมีความเป็นมิตรหรือโกรธเคือง ในการพัฒนาความเข้าใจนั้น เด็กจะมีอาการตอบสนองต่อทั้งลีลาการพูดและสำเนียงที่เขาได้ยินในสภาพการณ์ต่างๆ เด็กจะเรียนรู้ความหมายของคำจากสถานการณ์ จากท่าทาง เช่น การยิ้ม ล้มเสียงที่พูด "

ศรียา นิยมธรรมและ ประภัสร นิยมธรรม (2519, หน้า 52) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก จำนวนหนังสือที่เด็กได้พบเห็น โอกาสที่จะได้มีเครื่องเล่น จำนวนชั่วโมงที่เด็กจะได้อ่านหนังสือหรือฟังเรื่องเล่า จำนวนผู้ใหญ่ที่มาสัมพันธ์กับเด็กและจำนวนเพื่อนเล่นของเด็ก เด็กที่มีโอกาสได้เกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่มีโอกาสจะพัฒนาภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ถูกปล่อยไว้ตามลำพังกับเพื่อน ๆ เป็นส่วนใหญ่ เด็กที่มาจากครอบครัว

ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะมีโอกาสได้ติดต่อกับใกล้ชิดกับผู้อื่นมากกว่าโดยเฉพาะกับแม่ ทั้งนี้เพราะแม่ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมตกต่ำจำเป็นต้องออกไปทำงาน หรือแม่ที่มีงานสังคมนอกบ้านมากจนไม่มีเวลาสำหรับลูก ยิ่งไปกว่านั้นแม่ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมักเห็นความสำคัญของภาษาพูดของลูกเพราะว่าเป็นเครื่องมือสะท้อนให้เห็นถึงฐานะทางสังคมของบ้าน และการฝึกฝนที่เด็กได้รับ อีกทั้งยังมีความหมายเลยไปถึงความสำเร็จในชีวิต เด็กพวกนี้จะถูกกระตุ้นแม่จะไม่บังคับให้เขียนรู้ในการพูดได้เร็วและถูกต้อง

วิชาภาษาไทย เป็นวิชาทักษะที่นักเรียนต้องฝึกทั้ง การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษา ซึ่งวิธีสอนนั้นมีหลายรูปแบบ ที่สำคัญคือ สอนอย่างไรจึงจะให้นักเรียนมีความเข้าใจ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างสูงสุด โดยมีผู้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทยไว้ ดังนี้

สุจริต เทียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2536, หน้า 292 – 300)กล่าวว่า คุณค่าของภาษาไทยนั้นมีเป็นอันมาก สรุปได้ว่า

1. เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติ ทำให้มีความเข้าใจตรงกัน
2. ภาษาไทยเป็นศูนย์รวมน้ำใจแสดงความเป็นไทย เป็นชาติไทย ทำให้เกิดพลังเกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
3. ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติไทย
4. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนไทยทั้งชาติ ทั้งที่เป็นภาษาปากที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันตามธรรมดาและภาษาราชการ
5. ภาษาไทยแสดงวัฒนธรรมประจำชาติที่ทำให้ภาคภูมิใจที่คนไทยมีภาษาของตนเอง ควรค่าแก่การรักษาและสืบทอดต่อไป
6. ภาษาไทยแสดงความเป็นไทย แสดงความอิสระเสรี แสดงความเป็นเอกราชของชาติไทย
7. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของไทย
8. ภาษาไทยใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพทุกสาขา ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาไทยโดยเฉพาะก็อาจประกอบอาชีพที่ใช้ภาษาโดยตรง เช่น เลขานุการ นักหนังสือพิมพ์ นักประพันธ์ ครูสอนภาษาไทย และอื่น ๆ

9. ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูง เมื่อใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือความรู้ความคิดได้ดี ก็จะประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกันในสังคม เช่น นักพูด นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักการเมืองที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

10. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาและแสวงหาความรู้ในสรรพวิทยาการสาขาต่างๆ

11. ภาษาไทยใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารของชาวต่างประเทศบางกลุ่มที่อยู่ในประเทศไทยใกล้เคียง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย

การเตรียมการสอนและการใช้จิตวิทยาประกอบการเตรียมสอน

ประคองศรี นิลโขง (2539, หน้า 12) กล่าวว่า การสอนเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ครูต้องทำแผนการสอนเพื่อจะได้รู้ว่าสอนอะไร สอนอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการสอนที่ดี

อำนาจ จันทรแป้น (2532, หน้า 81) กล่าวว่า เป้าหมายของการสอนจะต้องตอบปัญหาที่ว่า " สอนใคร " " สอนอย่างไร " " ใช้แหล่งวิชาการหรือสื่ออะไร " และ " สอนแล้วรู้ได้อย่างไรว่าเกิดสิ่งที่ต้องการแล้ว " การสอนจึงเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทุกด้าน

กระบวนการสอนอย่างเป็นระบบประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังที่ รำวง บัวศรี (2532, หน้า 234) กล่าวคือ

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นตอนการวางแผนการเรียน ผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมมือกันกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ และตรงเป้าหมายที่ช่วยกันกำหนดไว้

2. ขั้นการเรียนการสอน (Instruction) เป็นขั้นการปฏิบัติของผู้สอนและผู้เรียนที่วางไว้ครบกระบวนการเรียนการสอน

3. ขั้นประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นบ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งครูจะเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้ และคิดออกแบบเครื่องมือวัดผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียนอยู่เสมอ ผลที่ได้จากการประเมินจะนำมาปรับปรุงการเรียนและตัดสินผลการเรียนการสอนว่าเป็นการวางแผนการสอนที่จะสอนอย่างกว้าง ๆ ซึ่งเป็นหลักใหญ่ ๆ ที่จะต้องปฏิบัติ โดยอาจกำหนดไว้เป็นข้อ ๆ หรือเป็นตอน ๆ ไป

อบรม สัมมนา และ กุศลดี องค์ศิริพร (2524, หน้า 84) กล่าวถึง การเตรียมการสอน เป็นการทำงานทุกชั้นอย่างละเอียดรอบคอบ โดยอาจทำการทดลองให้เห็นจริง ๆ ก่อนวันที่จะลงมือสอน เพื่อจะได้นำเอาวิธีการเหล่านั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการ ในขณะที่ลงมือสอนในชั้นเรียนจริงๆ ในขณะที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524, หน้า 251-252) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการเตรียมการสอนดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พิจารณาอย่างเหมาะสม ถูกต้อง เกี่ยวกับ
 - 1.1 การกำหนดจุดประสงค์ของการสอน
 - 1.2 ภูมิภาวะ ประสบการณ์ ความสามารถ ฯลฯ ของนักเรียน
 - 1.3 นวัตกรรมสร้างแรงจูงใจและการเสริมกำลังใจที่เหมาะสม
 - 1.4 จัดเนื้อหาวิชาในการเรียนการสอนได้เหมาะสม ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่

ขาดหรือบกพร่อง

2. เพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่าการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเหมาะสมกับผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมหลาย ๆ อย่างสอดคล้องกับความแตกต่างและความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างแท้จริง
3. เพื่อครูจะได้จัดแบ่งการใช้เวลาในการสอนได้อย่างเหมาะสม
4. เพื่อครูจะได้เลือกใช้วิธีสอน จัดกระบวนการเรียนรู้ ใช้กิจกรรมและกลวิธีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น
5. เพื่อให้ครูมีโอกาสพิจารณาแนวทางในการประเมินผล เลือกใช้ และสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด
6. เพื่อให้ครูมีโอกาสพิจารณาเลือกจัดหาสื่อการเรียนการสอนเตรียมจัดทำปรับปรุงทดลองใช้สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง
7. เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามในอาชีพครู ในการประสานงาน ปรึกษาหารือเตรียมงานร่วมกันระหว่างครูผู้สอนหรือการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมคิดค้นความรู้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาทดลองปรับปรุงใช้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของครู และเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมทั่วไป
8. เพื่อให้ครูสามารถทำการสอนได้อย่างมั่นใจและได้ผล

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527, หน้า 148-150) กล่าวถึงขั้นตอนต่างๆ ของการเตรียมการสอน ดังนี้

1. **ขั้นวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้** ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์สภาพของสิ่งแวดล้อมที่ช่วยในการสอน เป็นต้นว่า ห้องที่ใช้สอนมีความพร้อมและความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงวิธีการที่จะทำให้การสอนเป็นไปโดยราบรื่น และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนในขณะนั้นว่าเป็นอุปสรรค หรือส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
 2. **ขั้นการออกแบบการสอน มีขั้นตอนดังนี้**
 - 2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.2 จัดเรียงจุดประสงค์ตามลำดับก่อนและหลัง ซึ่งผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.3 เลือกเนื้อหาวิชา ผู้สอนจะกำหนดเนื้อหาวิชาเพื่อนำผู้เรียนให้มีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.4 เลือกกิจกรรมการสอน ซึ่งจะรวมถึงการเลือกวิธีการสอนและการเลือกอุปกรณ์การสอน
 - 2.5 เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องกระทำและเป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับระหว่างการดำเนินการสอนของผู้สอน
 3. **ขั้นการออกแบบประเมินผล** การออกแบบประเมินผลควรเริ่มจากการกำหนดการเรียนรู้ก่อนเรียน เพราะการกำหนดการเรียนรู้ก่อนเรียนจะเป็นพื้นฐานในการประเมินการเรียนรู้ก่อนเรียนของ ผู้เรียน ว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะหรือทักษะใดบ้าง และผู้เรียนต้องการความรู้ ทักษะหรือทักษะใดเพิ่ม การกำหนดวิธีการประเมินการเรียนรู้ก่อนการเรียน ผู้สอนจะต้องวางแผนว่าจะทำการประเมินผลก่อนเรียนอย่างไร เป็นต้นว่าอาจทำในลักษณะการทดสอบก่อนเรียน และในการเตรียมการสอนนั้นผู้สอน จำเป็นต้องวางแผนการประเมินการสอนและวิธีการสอนของตน ผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลจากการประเมินจะทำให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และจะต้องมีการซ่อมเสริมตอนใดบ้าง
- จากลำดับขั้นตอนในการเตรียมการสอน มาสู่ภาระหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูผู้สอน คือ การจัดทำแผนการสอน ซึ่งการเตรียมแผนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของแผนการสอนไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างใน สุพล วังสินธ์, 2536, หน้า 41) กล่าวว่า แผนการสอน คือ การนำวิชาหรือประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผลให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียนและตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น

อาคม จันทสุนทร (อ้างใน ประพนธ์ กลิ่นพิณี 2539, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของ แผนการสอนไว้ว่า แผนการสอนเป็นเอกสารที่ให้อาจารย์ละเอียดในการสอนตามหลักสูตรแก่ครู มี ลักษณะคล้ายประมวลการสอนและบันทึกการสอนรวมกัน คือครูสามารถใช้เป็นแนวทางใน การสอนได้ เพราะบอกรายละเอียดเกี่ยวกับจุดประสงค์ความคิดรวบยอด เนื้อหากิจกรรมการเรียน สื่อกาเรียน การวัดผลของแต่ละเรื่องที่สอน และบอกจำนวนคาบเวลาที่ใช้สอนด้วย

สุวัฒน์ มุทธเมธา (2523, หน้า 23) กล่าวว่า แผนการสอน คือ การวางแผนการสอน หรือ โครงการสอนอันประกอบด้วยการกำหนดจุดประสงค์การจัดเนื้อหา กิจกรรม ประสบการณ์ ต่าง ๆ สื่อกาเรียนการสอน วิธีการสอน กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการประเมินผลหรือให้ ผู้เรียนบรรลุ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้

สุพล วังสินธ์ (2536, หน้า 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอนไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอน วิธีเรียนที่ดีที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และ จิตวิทยาการศึกษา
 2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครูมีความมั่นใจในการ สอนได้ตามเป้าหมาย
 3. ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้ทั้งหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจน การวัดผล ประเมินผล
 4. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทนได้
 5. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เป็นประโยชน์ต่อการการศึกษา
 6. เป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญการและความเชี่ยวชาญของผู้ทำ
- ส่วน สนิท สัตโยภาส (2532, หน้า 137) และ ประภาศรี สีนอำไพ (2524, หน้า 210) มี ความเห็นสอดคล้องในเรื่องความสำคัญของแผนการสอน ดังนี้
1. สามารถลำดับกิจกรรมเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกันเวลาปฏิบัติการสอนจริง
 2. ช่วยในการจัดเตรียมสื่อกาเรียน

3. การเตรียมวัสดุประสงค์และกิจกรรม ช่วยให้ประเมนผลการเรียนการสอนได้สอดคล้องกันอย่างดี

4. เพื่อเตรียมตัวครูให้มีความมั่นใจในการสอนของตนยิ่งขึ้น ทั้งด้านความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาและวิธีดำเนินการสอน

5. เป็นรายงานของชั้นเรียน ช่วยทบทวนความจำในการสรุปผลประจำภาค

6. ขยายรายละเอียดจากแผนการสอนระยะยาว

7. นักเรียนได้รับความรู้เต็มที่จากครูที่เตรียมมาอย่างดี

8. ช่วยให้ครูที่สอนแทนได้รู้ที่นักเรียนเรียนไปถึงไหน จะสอนอย่างไร

ในขั้นของการวางแผนการสอน หรือ แผนของการนำความรู้ไปสู่ให้นักเรียนให้มี

ประสิทธิภาพอย่างสูงที่สุดนั้น ครูผู้สอนเองควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยา หรือ ธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย ทั้งนี้ จะก่อให้เกิดความเข้าใจและลดช่องว่างในการเรียนการสอนระหว่างครูและนักเรียนลงได้เป็นอันมาก อันจะนำไปสู่ความสำเร็จที่คาดหวังไว้ ดังที่ สุโท เจริญสุข (2527, หน้า 19) กล่าวว่า "อาชีพของครูมีความสัมพันธ์กับ "จิตวิทยา" แขนงหนึ่ง คือ จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology) จากการเรียนรู้ถึงจิตวิทยาการศึกษา ทำให้ครูเกิดแนวความคิดอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการเรียนการสอน การทำงานและการดำรงชีวิตอย่างราบรื่น นอกจากจะเรียนรู้ถึงกฎการเขียน สถิติปัญหา การจำ การลืม ทศนคติ บุคลิกภาพ การปรับตัว สุขวิทยาทางจิต ฯลฯ แล้ว จิตวิทยาการศึกษายังดึงเอาจิตวิทยาสาขาอื่นเข้ามารวมอยู่ด้วยเป็นบางส่วน เช่น จิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาผู้ใหญ่ จิตวิทยาว่าด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคล จิตวิทยาวิชาพันธุกรรม จิตวิทยาคนปกติ และจิตวิทยาประยุกต์ เป็นต้น ดังนั้น จิตวิทยาจึงให้ประโยชน์กับครูโดยตรง "

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2535, หน้า 43-44) กล่าวว่า ครูทั่วไปมีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กว่า เด็กในชั้นประถมต้นมีความคิดยังน้อย สนใจและตั้งใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่ได้นาน ชอบกิจกรรม ต่าง ๆ มากกว่าที่จะอยู่เฉย ๆ เชื้อฟังครูพูด ส่วนเด็กในชั้นมัธยมมีความคิดเหตุผลดีขึ้น และจะดีขึ้นเป็นลำดับ มีความสนใจและตั้งใจได้นานกว่าเด็กชั้นประถมชอบทดลอง รักความอิสระ อยากปกครองตนเอง ดังนั้นเป็นต้น แม้ว่าครูจะได้เรียนรู้และเข้าใจถึงพัฒนาการของเด็ก แต่กระนั้นก็ตามเด็กแต่ละหมู่และเด็กแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันออกไปทั้งทางสติปัญญา ทางร่างกาย ทางสังคม อันเป็นผลสืบเนื่องถึงการเรียนภาษาด้วย ครูจึงจำเป็นต้องศึกษาความแตกต่างในเรื่องความเจริญงอกงามทางภาษาของแต่ละบุคคลด้วย

เฮช ดักลาส บราวน์ (H.Ducklas Brown, อ้างใน กนิษฐาน วณิกเกียรติ : 2536) ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการเรียนภาษาของเด็กว่า “ การเรียนภาษาในช่วงทศวรรษที่ 1950 และ 1960 นั้น เน้นการเรียนชนิดที่ปราศจากการผิดพลาดใด ๆ แต่ผลงานวิจัยในปัจจุบันพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า ข้อผิดพลาดของผู้เรียนมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียน เวลาที่เด็กเรียนภาษาต่างประเทศ พวกเขาจะพูดผิดหรือเขียนผิดตลอดเวลา การทำผิดพลาดเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องธรรมชาติ และเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเรียนรู้ภาษา ข้อผิดพลาดทำให้การเรียนรู้พัฒนาขึ้น เพราะข้อผิดพลาดจะเป็นภาพสะท้อนการเรียนของผู้เรียน เช่น ถ้าหากผู้เรียนออกเสียงผิด ก็จะได้รับ การสนองตอบ ครูอาจจะตั้งคำถาม หรือไม่ก็แก้ภาษาให้ ทำให้ผู้เรียนทราบว่าภาษาของเขายังไม่ถูกต้อง “

เฟอร์กูสัน (Ferguson, 1968) ให้ความเห็นว่า การวิเคราะห์และเปรียบเทียบเป็นพื้นฐานของวิชาภาษาศาสตร์ทั่ว ๆ ไป และเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในด้านการสอนภาษา ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยในด้านการสอนภาษา

กรรณิการ์ พวงเกษม (2535, หน้า 43-44) กล่าวว่า การนำความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา มาใช้ในการสอนภาษาควรจะต้องคำนึงถึงและควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เมื่อบทเรียนสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของผู้เรียน
2. ครูควรเริ่มต้นสอนจากระดับความรู้ของนักเรียน
3. นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนและวิธีการเรียนต่างกัน
4. กิจกรรมที่นักเรียนทำจะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้
5. การฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง จะทำให้ผู้เรียนเกิดความแม่นยำและคล่องแคล่วในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่
6. ครูจะต้องจัดการฝึกให้ซ้ำกันเป็นช่วง ๆ ที่ห่างกันพอสมควร
7. แต่ละครั้งที่ผู้เรียนฝึกบทเรียน จะต้องรู้ว่าตนกำลังทำสิ่งที่ถูกต้อง และเพื่อให้เกิดความแน่ใจเมื่อทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ จะมีการเสริมแรงของพฤติกรรมเกิดเป็นนิสัยใหม่ขึ้น
8. ผู้เรียนจะต้องรู้ว่าบทเรียนที่ตนกำลังฝึกอยู่นั้นมีความหมายอย่างไร
9. ในขณะที่ฝึก ผู้เรียนควรรู้ว่ามีกฎเกณฑ์อันใดที่จะยึดถือได้ เพื่อตนจะได้สร้างพฤติกรรมใหม่ขึ้นอย่างถูกต้อง
10. การเรียนจะต้องนำไปใช้ได้จริงและสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้

11. การถ่ายโยงความรู้มีได้เกิดขึ้นเป็นอัตโนมัติในทุกกรณี ครูต้องคอยช่วยแนะนำหรืออธิบาย

12. บทเรียนที่ต่อเนื่องกันเป็นบ่อเกิดของการเรียนรู้
การดำเนินการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

ในขั้นตอนของการดำเนินการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสอน เพราะเป็นกระบวนการที่จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าครูจะสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว ทั้งนี้ คงจะต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ที่พอสรุปได้ ดังนี้

แก้วตา ยศอิ (2536, หน้า 30) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะจัดอย่างไรนั้น ต้องใช้วัตถุประสงค์เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นเพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร เป็นส่วนของการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ครูในฐานะผู้จัดกิจกรรมให้นักเรียนควรจะได้พิจารณาเลือกกิจกรรม ที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ และสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายให้มากที่สุด สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกกิจกรรม สมิตร์ คุณานุกร (2523, หน้า 97) ได้กล่าวไว้โดยสรุปดังนี้

1. กิจกรรมนั้นควรมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอน
2. จะเป็นการก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เรียน
3. เป็นกิจกรรมที่อยู่ในขอบเขตความสามารถด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้
4. ควรส่งเสริมจุดมุ่งหมายในการสอนหลาย ๆ ด้าน
5. กิจกรรมนั้นมีความสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ธนสิทธิ์ ศิริวรรณ (2539) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนควรเน้นให้นักเรียนรู้สิ่งที่จริง มีทักษะในการคิดค้น การปฏิบัติและการแก้ปัญหา มีทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้อง เน้นพัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติ เน้นการวิเคราะห์เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เน้นให้มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและการทำงาน เน้นการคาดคะเนสิ่งในอนาคต คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสมกับท้องถิ่น เน้นบทบาทหน้าที่ของผู้เรียน มีการร่วมมือกับภาคเอกชนนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้น สำหรับวิธีสอนที่ครูควรนำมาใช้ คือ การอภิปรายและการระดม พลังสมอง การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การวิเคราะห์สถานการณ์ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การสอนความคิดรวบยอดและหลักการทางวิทยาศาสตร์ บทบาทสมมุติ

การปฏิบัติทดลองในสถานการณ์ที่เป็นจริง การสืบสวนสอบสวน การใช้สถานการณ์จำลอง การกระจายค่านิยมและเทคนิคพยากรณ์

สุพิน บุญชูวงศ์ (2531, หน้า 75) กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีว่า ควรเกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญหลายประการ ดังสรุปได้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนควรเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของการเรียน มีการจัดลำดับของกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ตลอดจนมีการจัดลำดับขั้นของการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
2. กิจกรรมการเรียนการสอนควรเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน มีลักษณะท้าทายความสามารถของนักเรียน ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ ส่งเสริมการคิดแบบสืบสวนสอบสวนและการแก้ปัญหาตามแนวทางของตน
3. กิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ต้องทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และควรเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้หลาย ๆ ทาง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523, หน้า 16) ได้เสนอแนะหลักเกณฑ์เพื่อเป็นแนวในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ผูกทักษะทั้ง 4 ทักษะ ให้สัมพันธ์กับความคิดและการใช้ภาษา โดยจัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตของผู้เรียนด้วย
2. ผูกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยใช้หลักเกณฑ์ที่ได้เรียนมาเป็น เครื่องมือเรียนรู้ค่าและความรู้ใหม่ทางภาษา ผู้สอนควรเป็นผู้คอยแนะนำชี้ทางให้
3. ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ โดยใช้สื่อการเรียน ตัวอย่างที่ชัดเจนและฝึกฝนการใช้ภาษาตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตีกว่าการให้ท่องจำ
4. ให้ฝึกฝนอยู่เสมอ โดยจัดกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดที่น่าสนใจและสนุกสนาน
5. ฝึกผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกตภาษาไทยที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น ในหนังสือ และ สื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบให้ความคิดกว้างขวางขึ้น
6. สร้างเจตคติที่ดีและถูกต้องในการเรียนภาษาไทยและวรรณคดีให้แก่ผู้เรียน โดยผูกให้ผู้เรียนมีนิสัยชอบสังเกตเกี่ยวกับภาษาไทยในลักษณะต่าง ๆ บทร้อยกรองที่ไพเราะ สุภาพดี สำนวนภาษา ฯลฯ
7. เมื่อผู้เรียนมีข้อบกพร่อง ต้องสำรวจจุดบกพร่องที่แท้จริง เพื่อการคิดสอน ช่อมเสริมให้ถูกจุดและเหมาะสม

8. ให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างที่ดีทางภาษาเพราะการเรียนรู้ภาษาวิธีหนึ่งคือการเลียนแบบ ผู้สอนต้องเป็นตัวอย่างที่ดีทางภาษาให้แก่ผู้เรียน และมีลักษณะนิสัยที่เอื้ออำนวยต่อการสอนภาษาไทยให้ได้ผลดี เช่น พูดจาไพเราะอ่อนหวาน ช่างคิด ช่างสังเกต จดจำสิ่งที่จะนำไปเป็นตัวอย่างทางภาษาให้นักเรียน

ในชั้นของการดำเนินการสอนที่เป็นการศึกษาจริงในชั้นเรียนนั้น ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะจะเป็นขั้นของการนำเอาแผนการสอนมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งครูผู้สอนเองจะต้องทราบหลักการและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การสอนนั้น ๆ มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงหลักสำคัญของหลักการสอนที่พอสรุปได้ดังนี้

บำรุง กสัดเจริญ และ จวีวรรณ กีนาวงศ์ (2527, หน้า 151) กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินการสอนว่าจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้
2. สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ยาก
3. สอนจากสิ่งที่มีตัวตนไปหาสิ่งที่ไม่มีความตัวตน
4. สอนจากสิ่งที่พบเห็นไปหาเหตุผล
5. สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ซับซ้อน
6. สอนให้เป็นไปตามธรรมชาติของเด็ก
7. สอนให้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
8. สอนให้สนุกสนานสนใจ
9. สอนโดยครูบอกให้น้อยที่สุด
10. สอนให้นักเรียนเรียนโดยการกระทำ

วิไลรัตน์ เพชรรัตน์ (2535, หน้า 12-17) กล่าวถึง การดำเนินการสอนที่เหมาะสม ควรจะต้องดำเนิน ดังนี้

1. สอนให้เกิดการเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์ การที่ผู้เรียนจะเรียนรู้สิ่งใดได้ดี ควรมีประสบการณ์ในสิ่งนั้นก่อน จะทำให้ได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง สามารถกระทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้ ถ้าครูไม่สามารถจัดประสบการณ์ตรงได้ ควรใช้สื่อทัศนวัสดุประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีขึ้น

2. ควรเริ่มจากความสนใจของผู้เรียน ครูพิจารณาว่าผู้เรียนต้องการหรือมีความสนใจ ต้องเริ่มต้นสอนจากสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ เมื่อผู้เรียนสนใจ สิ่งใดแล้วจะสามารถเรียนได้ดี แล้วจึงค่อย ๆ สอนสิ่งอื่นที่นอกเหนือจากความสนใจของผู้เรียนตามที่ครูต้องการได้

3. เรียนจากการกระทำ โดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้รู้จักวิธีการ สามารถนำเอาวิธีการเหล่านั้นมาปฏิบัติจริง ผู้เรียนอาจพบปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้นทำให้รู้จัก วิธีแก้ปัญหาไปในตัว มีความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และสามารถนำเอาสิ่งที่เรียนมาใช้ประโยชน์ได้

4. คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน ไม่สอนตามใจครูหรือสอนตามเนื้อหาบทเรียน ในหลักสูตรเพียงอย่างเดียว ต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนด้วยว่าสามารถเรียนได้ หรือไม่ บรรลุนิติภาวะเพียงพอที่จะรับความรู้ในระดับนั้นเพียงใด และต้องคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียน แต่ละวัยด้วย

5. สอนให้เข้าใจบทเรียนอย่างแจ่มแจ้ง ให้เกิดการเรียนรู้และรู้สึกว่ายากไม่ยาก ถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจ บทเรียนนั้นยาก ไม่รู้เรื่อง ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายทอดถอย ไม่อยากเรียน

6. ใช้ปัญหาย่อยให้เกิดการเรียนรู้ โดยการตั้งปัญหาที่จะสามารถย่อยให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะแก้ปัญหานั้นให้ลุล่วงไป หมายถึง ครูย่อยให้เกิดความสนใจในบทเรียน จากนั้น ก็ช่วยแนะนำให้แก้ปัญหานั้นเพื่อให้สำเร็จในการแก้ปัญหานั้น ก่อให้เกิดแรงจูงใจ อยากเรียนต่อไปอีก

7. ให้มีส่วนร่วมในการเรียนของผู้เรียน จะทำให้อยากเรียน การเรียนจะบรรลุผล ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้แก่ การช่วยทำอุปกรณ์การสอนให้มาอธิบายหน้าชั้น การอภิปราย การร่วมกันวางแผนการสอนและการทำกิจกรรมระหว่างผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน นอกจากจะช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตามแล้ว ยังเป็นการวางรากฐานประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย

8. ควรบอกจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชานั้นว่ามีอะไรบ้าง ชี้ให้เห็นความจำเป็นของ สิ่งที่จะเรียน ให้รู้จักคิดเพื่อถ่ายทอดให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ในวิชานั้น ถ้าไม่บอก จุดมุ่งหมายหรือผู้เรียนที่ไม่รู้ว่าเรียนไปทำไม อาจเกิดความไม่สนใจ และไม่อยากเรียนได้ครูจึง ต้องบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนให้ผู้เรียนทราบก่อน

9. สอนให้รู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีการแบ่งงานกันทำ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้การเรียนได้ผลสมตามความมุ่งหมาย มีการเจริญอกงามทางด้านสังคม ได้รู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักปรับตัวเข้ากันได้ รู้จักการทำงานตามหน้าที่ที่ได้

รับมอบหมาย มีการเคารพซึ่งกันและกัน และมีการช่วยเหลือกันทำงาน มีการปูพื้นฐานประชาธิปไตยอีกทางหนึ่งด้วย

10. สอนจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ให้มองเห็นของจริงและเข้าใจง่ายก่อน เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานความรู้ที่จะเรียนในสิ่งที่มองไม่เห็นและเข้าใจยากขึ้น

11. สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ยุ่งยากสลับซับซ้อนตามลำดับขั้น ผู้เรียนจะค่อย ๆ เรียนรู้เพิ่มขึ้น ยากขึ้น หรือซับซ้อนขึ้น โดยอาศัยความรู้ในตอนแรกเป็นพื้นฐานในการเรียนสิ่งที่ ยุ่งยากสลับซับซ้อนนั้น ทำให้การเรียนต่อเนื่องกัน ผู้เรียนจะสามารถเรียนสิ่งที่ยากได้โดยไม่ลำบากนัก ทำให้การเรียนสิ่งนั้นประสบผลสำเร็จได้ผลสมบูรณ์และผู้เรียนเรียนได้ดี

12. ควรใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน เพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นและผู้เรียนจำบทเรียน ได้นาน ทำให้บทเรียนน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่าย

13. สอนตามหลักจิตวิทยาการศึกษา หรือหลักการเรียนรู้ โดยจัดลำดับการเรียนตามหลักการเรียนรู้สิ่งใดก่อนหลัง และจัดบทเรียนให้สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนด้วย

14. สอนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และ ให้ประสบความสำเร็จ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างกันย่อมประสบผลสำเร็จแตกต่างกัน ครูควรสอนให้ผู้เรียนแต่ละคนประสบผลสำเร็จตามควรแก่ความสามารถของตนเอง สอนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ดัดแปลงนำเอาสิ่งที่ได้เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

15. การสอนที่ใช้ได้ผลดีเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน ได้แก่ การสอนตามวิธีวิทยาศาสตร์ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา

ก๊อ สวัสดิพานิชย์ (2535, หน้า 424) กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคที่ก่อให้เกิดการไม่พัฒนาหรือพัฒนาไปได้ช้าทางการศึกษา ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการสอนที่มักมีการวางแผนจากส่วนกลางโดยไม่คำนึงถึงสิ่งที่นักเรียนควรได้รับเกี่ยวกับความรู้ท้องถิ่นของตนเอง มักเป็นการเรียนเพื่อเรียนมิใช่การเรียนเพื่อรู้

2. การจัดการและการบริหารงานในหน่วยงานและองค์กรของทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มักเกิดความสับสนในการบริหารงานที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในทางตรงและทางอ้อม

3. การสรรหาบุคคลที่จะมาทำหน้าที่ครู ซึ่งเป็นการยากในการที่จะเสาะหาคนที่จะมาเป็นครูอย่างแท้จริง มิได้เป็นเพราะค่าจ้างตอบแทนเท่านั้น เพราะฉะนั้นหากประสบปัญหาเรื่องนี้ก็ย่อมจะส่งผลถึงการไม่ทุ่มเทในการร่วมกันพัฒนาการศึกษาของไทยนั่นเอง

4. ด้านการเงินหรืองบประมาณที่จัดสรรเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่มักถูกมองข้ามหรือบริหารไม่ถูกต้อง หน่วยงานใดที่เข้าถูกทางก็มักจะได้งบประมาณมากกว่าหน่วยงานอื่น จึงทำให้เกิดการทอดทิ้งในการทำงาน

ประสิทธิ์ วรสุนทรโทก อ้างใน สมพร มั่นตะสูตร , (2526, หน้า 15) กล่าวถึงปัญหาการสอนภาษาไทยว่า “ ปัญหาของการสอนภาษาไทยนั้นเกี่ยวโยงไปถึงการศึกษาทุกระดับ เพราะภาษาไทยเป็นวิชาของเราเอง เป็นภาษาประจำชาติ เพราะฉะนั้นเรามักได้ยินได้ฟังเสมอว่า เด็กของเราจบป.4 แล้วยังอ่านหนังสือไม่ออก หรือ บางครั้งเราได้ยินว่านักเรียนประถมของเราซ้ำชั้นกันมาก จนกระทั่งเกิดเป็นการสูญเปล่าในด้านงบประมาณของชาติ ในส่วนของภาษาไทยที่ได้กล่าวถึงนี้ก็เกี่ยวกันไปถึงวิธีสอนที่เราให้แก่ นักเรียน เมื่อก่อนนี้ก็ได้มีการค้นคว้าและมีเรื่องราวการสอนภาษาไทยระดับประถมมากมาย จนกระทั่งกลายเป็นเรื่องยุ่งยาก ปรากฏว่า นักศึกษาและผู้สนใจวิธีสอน ไปบังคับหรือจี้ให้ครูสอนตามวิธีการใหม่ ๆ แบบอะไรต่าง ๆ เลยทำให้ภาษาไทยของเรายุ่งยาก ปรากฏว่าครูไม่ถนัดในการเรียนการสอน เขาก็นัดวิธีของเขามานานแล้ว เมื่อเราไปใช้ในวิธีที่เขาไม่ถนัด เวลา ก็เสียเปล่า...”

สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มรรย (2523, หน้า 10-16) ได้กล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่พอจะประมวลไว้ได้ ดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู

1. ในด้านทัศนคติ

1.1 ครูคิดว่าการสอนภาษาไทยที่ดี คือ สอนเพื่อให้นักเรียนสอบไล่ได้ ครูไม่ได้มุ่งให้นักเรียนได้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การสอนจึงมุ่งไปในทางที่ทำให้นักเรียนท่องจำอย่างเดียว ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายเพราะครูสอนอยู่หน้าชั้นคนเดียว นักเรียนไม่มีโอกาสร่วมกิจกรรม

1.2 ครูเพื่อการสอน จึงทำให้นักเรียนเบื่อการเรียนภาษาไทยไปด้วย ครูภาษาไทยในแต่ละโรงเรียนมีจำนวนน้อย ครูแต่ละคนต้องสอนมากเหน็ดเหนื่อยมาก ไม่มีเวลาดันคว้าติดตามสิ่งใหม่ ๆ ทำให้คุณภาพการสอนลดหย่อนลง

1.3 ครูภาษาไทยไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน เช่น การไปศึกษาต่อต่างประเทศ ผู้บริหารมักมองข้ามครูภาษาไทยทำให้ครูขาดกำลังใจในการทำงานเพราะคิดว่าโอกาสที่ตนจะก้าวหน้ามีน้อย

1.4 มีความน้อยเนื้อต่ำใจของครูภาษาไทยที่มีความรู้สึกว่าการเป็นครูภาษาไทยนั้นไม่มีความสำคัญ นักเรียนไม่ชื่นชมและไม่สนใจทำให้ครูเกิดความท้อแท้ การจะอุทิศเวลาให้กับการเรียนการสอนจึงไม่มี

1.5 ครูภาษาไทยบางคนขาดทักษะในการใช้ภาษา เช่น ครูที่มาจากครอบครัวที่ทำงานไม่ได้พูดภาษาไทย จึงมักใช้ภาษาไทยที่ผิด ๆ หรือพูดตัว ร ล ไม่ชัด ทำให้เป็นที่รบกวนของนักเรียน

1.6 ครูภาษาไทยบางคนไม่ได้รับการฝึกฝนหรือการเตรียมตัวอย่างถูกต้องมาก่อน แต่มาสอนภาษาไทยเพราะคิดว่าใคร ๆ ก็สอนได้

1.7 ครูภาษาไทยบางครั้งทำตนเคร่งครัด เจาะระเบียบเกินไป ทำตัวเป็นคนเปลี่ยนแปลงยาก ไม่ยอมเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงในสมัยปัจจุบัน เป็นเหตุให้นักเรียนเห็นครูภาษาไทยเป็นคนล้าสมัย คร่ำครึและพลอยสรุปว่าภาษาไทยเป็นสิ่งล้าสมัยไม่ชวนให้น่าสนใจ

1.8 ครูภาษาไทยไม่ได้รับความร่วมมือจากครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียน เช่น นักเรียนที่ใช้ภาษาผิด ๆ นั้น ครูวิชาอื่นในโรงเรียนมักจะละเลยและยกให้เป็นหน้าที่ของครูภาษาไทยเท่านั้นเป็นผู้ทำการฝึกอบรม สั่งสอนนักเรียน

2. ในด้านการเรียนการสอน

2.1 ครูภาษาไทยบางคนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ขาดความเป็นกันเองกับนักเรียน เพราะยึดถือระเบียบวินัยมากเกินไป

2.2 ครูภาษาไทยบางคนสอนมานาน เคยใช้วิธีสอนแบบใดก็ได้แต่แบบนั้นไม่ยอมเปลี่ยนแปลง และไม่ใช้เทคนิคในการสอนแบบต่าง ๆ

2.3 ครูภาษาไทยใช้สื่อการสอนเฉพาะกระดานดำและรูปภาพเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น ทำให้นักเรียนไม่มีความสนใจเหมือนวิชาอื่นที่มีสื่อการสอนที่แปลกใหม่น่าตื่นเต้น

2.4 การสอนของครูภาษาไทยไม่สอดคล้องกัน เช่น คนหนึ่งสอนหลักภาษา อีกคนหนึ่งสอนวรรณคดีและอีกคนหนึ่งสอนทักษะ ทำให้การสอนไม่สัมพันธ์กันเท่าที่ควร

2.5 ครูภาษาไทยบางคนไม่ได้ฟังเสียงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ใช้วิธีการสอนวิธีเดียวเหมือนกันหมดทั้งชั้น ทำให้เด็กเก่งเบื่อหน่าย เด็กเรียนช้าตามไม่ทันเพื่อน

2.6 ในการสอนการใช้ภาษาไทย ครูภาษาไทยไม่เน้นทักษะทั้ง 4 ทำให้การฝึกฝนทักษะทั้ง 4 ด้านไม่ครบตามหลักสูตร

2.7 ครูทดสอบการเรียนรู้ของเด็กไม่สม่ำเสมอ ทำให้ไม่ทราบพัฒนาการที่แท้จริงของเด็ก เพราะครูมักจะทำการวัดผลในตอนปลายปีหรือปลายภาคเท่านั้น

2.8 ครูขาดประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะนำมาให้นักเรียนเรียน

2.9 ครูขาดความรู้วิชาภาษาไทยที่จะใช้ค้นคว้าเกี่ยวกับการสอน ฉะนั้นครูจึงมักสอน

นักเรียนโดยใช้ตำราที่เคยเรียนในชั้นอุดมศึกษาซึ่งยากเกินไปสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน

3.1 นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ไม่สนใจเรียน หันไปสนใจเรียนวิชาอื่น เช่น ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

3.2 นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทย เพราะถือว่าเป็นภาษาของตน ไม่ต้องเรียนก็พูดได้อยู่แล้ว

3.3 นักเรียนขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย อาจเป็นเพราะไม่ได้ใช้ภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอหรือจะใช้ก็ต่อเมื่อเวลาอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน

3.4 นักเรียนมีความรู้สึกว่าการใช้ภาษาไทยเป็นวิชาที่ยาก ต้องท่องจำมาก แต่คะแนนน้อย ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่อยากเรียน

3.5 นักเรียนขาดกำลังใจในการแก้ไขข้อบกพร่อง เพราะเมื่อมีข้อบกพร่องครูมักจะตำหนิมากกว่าการให้กำลังใจ

3.6 นักเรียนที่มาจากต่างจังหวัดและใช้ภาษาถิ่นจะมีความยากลำบากในการเรียนภาษา ทำให้ติดตามบทเรียนได้ช้าไม่ทันเพื่อน

4. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและประมวลการสอน

4.1 หนังสือหลักสูตรที่จะให้ครูภาษาไทยได้ศึกษามีน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนครูในโรงเรียน

4.2 ขาดประมวลการสอนที่จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักสูตรในวิชาวรรณคดีและการใช้ภาษาในหลักสูตรกับบอกไว้แต่เพียงคร่าว ๆ ครูภาษาไทยขาดแนวที่ยึดในการสอน ส่วนวิชาหลักภาษานั้น เนื้อหาบางเรื่องซ้ำกัน ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

4.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวางไว้อย่างกว้างขวาง ครูภาษาไทยไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร จึงจะสอนได้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมาย เช่น ให้รู้จักภาษาไทยเพื่อเป็นเครื่องช่วยหาเหตุผล ครูอ่านแล้วไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรเพราะกระบวนการ คิดหาเหตุผลนั้นซับซ้อนมาก นับเป็นความยากลำบากของครูและทำให้ครูประสบความล้มเหลวในการที่จะสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

4.4 ชั่วโมงสอน ในการสอนวิชาภาษาไทยครูจะต้องสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ภาคปฏิบัติก็คือการฝึกทักษะที่ 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ฝึกให้นักเรียนเกิดความชำนาญซึ่งจะต้องใช้เวลาและความช่วยเหลือจากครูอย่างใกล้ชิด แต่ชั่วโมงในการสอนนั้น ในหลักสูตรกำหนดไว้เพียง 4 คาบเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอที่จะสร้างทักษะให้แก่นักเรียน

4.5 ในบางโรงเรียนครูภาษาไทยจะต้องสอนนักเรียนหลายชั้น ทำให้เกิดความสับสน ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4.6 การจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยฉบับปรับปรุงยังทำไม่ได้ทั่วถึง ทำให้ครูบางส่วนไม่เข้าใจจุดประสงค์อย่างแท้จริง

5. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน

5.1 ครูภาษาไทยมองไม่เห็นความจำเป็นในการใช้สื่อการสอน ถือว่ามีข้อจำกัด กระดานดำก็เพียงพอแล้ว

5.2 ครูไทยใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องมือไม่เป็น เช่น เครื่องฉายภาพนิ่ง เครื่องเล่นจานเสียง หรือ เครื่องบันทึกเสียง เลยแก้ปัญหาด้วยการไม่ใช้สื่อการสอน

5.3 ทางโรงเรียนไม่มีงบประมาณที่จะจัดซื้อสื่อการสอนและเครื่องมือในการประดิษฐ์สื่อการสอน เพื่อว่าหากเกิดความเสียหายชำรุดจะไม่มีเงินซ่อม

5.4 สื่อการสอนภาษาไทยที่ครูพจนานุกรมจะนำมาใช้นั้นดูไม่ตื่นตาตื่นใจเหมือนสื่อการสอนวิชาอื่น

5.5 ครูสอนภาษาไทยไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอนที่ครูสามารถจะหยิบยืมหรือขอรับบริการได้

จุไรรัตน์ หมั่นพงษ์สถาพร (2516) ได้ทำการการวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย ปรากฏว่า ปัญหาการสอนภาษานั้นส่วนหนึ่งอยู่ที่การได้รับความสนใจจากศึกษานิเทศก์น้อย โดยเฉพาะในด้านการให้ความช่วยเหลือในเรื่องการจัดทำเอกสารประกอบการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดหาหนังสือเกี่ยวกับเพลงไทย การสาธิตการใช้อุปกรณ์การสอนภาษาไทย ตลอดจนเทคนิคในการสร้างแบบทดสอบต่าง ๆ

คณะนิติปรัชญาโท สาขาการสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2528 ได้สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปรากฏว่ามีข้อคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะที่น่าสนใจดังนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทยกว้างเกินไปควรเจาะจงจำกัดข้อปฏิบัติได้จริง
2. ความมุ่งหมายของหลักสูตรควรสอดคล้องกับการวัดผล
3. เนื้อหาวิชาและความมุ่งหมายของหลักสูตรควรจัดให้สอดคล้อง
4. ควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและเสริมสร้างความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์

5. หลักสูตรวิชาภาษาไทยควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ
6. เนื้อหาวิชาภาษาไทยมีการซ้ำซ้อนกันค่อนข้างมาก โดยเฉพาะวิชาหลักภาษานั้น มีเนื้อหา ที่น่าเบื่อหน่ายและซ้ำซาก
7. เนื้อหาวิชาหลักภาษาไทยบางตอนบางเรื่องยากและไม่น่าสนใจ ควรตัดออก เช่น คำสนธิ คำสมาส และคำบาลี สันสกฤต
8. การจัดบันทึกวิชาหลักภาษาไทยนั้น ครูไม่ควรให้นักเรียนจดสิ่งที่มียู่แล้วในหนังสือแบบเรียน
9. วิชาหลักภาษาไทยเป็นวิชาที่นักเรียนส่วนมากเห็นว่าเป็นเรื่องยาก ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมสร้างความสนใจและกลวิธีที่ดีในการทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
10. ลดเรื่องวรรณคดีประเภทนิทาน นิยาย เรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ และควรเพิ่มเติมวรรณกรรมปัจจุบันและเรื่องปลุกใจให้รักชาติ ตลอดจนเรื่องที่ผลิตเฟลินแต่แฝงด้วยแง่คิด
11. ควรมุ่งการสอนวรรณคดีเชิงวิจารณ์ เพื่อชี้แนวทางค่านิยมที่ถูกต้องควรปรับปรุงแบบเรียนและเนื้อหาวิชาวรรณคดีไทยให้ทันสมัย และเหมาะสมกับสังคมอยู่ตลอดเวลา
12. การสอนการใช้ภาษาไทยนั้น ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีการแสดงออกทางพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ภาษาให้มากขึ้น
13. ควรเพิ่มเวลาวิชาการใช้ภาษาไทยให้มากขึ้น เพื่อฝึกทักษะให้นักเรียนได้เต็มที่
14. อุปกรณ์การสอนภาษาไทยค่อนข้างจะหายากและมีไม่เพียงพอ
15. ครูภาษาไทยควรปรับปรุงวิธีการสอนของตนอยู่เสมอ ๆ และควรเป็นกันเองกับนักเรียน
16. ควรจัดห้องภาษาไทยในโรงเรียน และมีหนังสือให้นักเรียนค้นคว้าให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
17. ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดและแสดงทัศนะของตน ซึ่งทั้งนี้ ผู้สอนต้องมีใจกว้างและอารมณ์มั่นคง
18. ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทยและควรมีการสัมมนาครูภาษาไทยอยู่เสมอ
19. ควรปลูกฝังเจตคติที่ถูกต้องให้แก่นักเรียน ให้เห็นความสำคัญและความน่าสนใจของวิชาภาษาไทย
20. การจัดครูสอนภาษาไทยนั้น ควรเลือกครูที่ได้รับการอบรมมาในด้านนี้โดยตรง มีใจรักและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย